

Ocena Fiskalnega sveta: Skladnost javnofinančne politike s fiskalnimi pravili na podlagi osnutka Programa stabilnosti 2020 in predloga Odloka o spremembah Odloka o okviru za pripravo proračunov sektorja država za obdobje od 2020 do 2022

Fiskalni svet je 24. 4. 2020 v oceno skladnosti s fiskalnimi pravili prejel predlog Odloka o spremembah Odloka o Okviru za pripravo proračunov sektorja država za obdobje 2020–2022 in osnutek Programa stabilnosti 2020. Epidemija COVID-19 po oceni Fiskalnega sveta z dne 17. 3. 2020 predstavlja izjemne okoliščine, ko je skladno z 12. členom Zakona o fiskalnem pravilu omogočeno začasno odstopanje od srednjeročne uravnoveženosti javnih financ. V takšnih razmerah je obsežno in večstopenjsko ukrepanje fiskalne politike ustrezno in tudi potrebno, vendar ne sme ogroziti srednjeročne vzdržnosti javnih financ. Učinkovitost ukrepov je večja, če so ti ustrezno usmerjeni, pravočasni in preprosti. Zaradi njihove obsežnosti morajo biti popolnoma pregledni, z vidika vzdržnosti javnih financ pa začasni in ustrezno umeščeni v verodostojen srednjeročni okvir. Ob zavedanju velike negotovosti glede globine in trajanja padca gospodarske aktivnosti ter dejanskega javnofinančnega učinka sprejetih in še napovedanih ukrepov ugotavljamo, da dosedANJI ukrepi navedenim načelom ne ustrezajo v celoti.

Slovenija je v krizo vstopila po letih razmeroma visoke gospodarske rasti, presežkov sektorja država, a ob višjem dolgu sektorja država kot pred finančno krizo. Ob tem se je gospodarska rast že pred izbruhom epidemije upočasnila bolj od pričakovanih, fiskalna politika pa je bila v zadnjih dveh letih neustrezno ekspanzivno naravnana. Od učinkovitosti ukrepov bo odvisno, ali bo trenutna kriza le začasna, ali pa bo postala strukturna z dolgoročnimi negativnimi posledicami za blaginjo in vzdržnost javnih financ.

Razglasitev izjemnih okoliščin omogoča začasno odstopanje od zasledovanja srednjeročne uravnoveženosti javnih financ, a mora del izdatkov, ki ni začasne narave oziroma ni povezan z ukrepi za omejitev posledic epidemije, ostati skladen z veljavnimi fiskalnimi pravili. Le v tem primeru začasno odstopanje ne bo ogrozilo javnofinančne vzdržnosti na srednji rok. Fiskalni svet ocenjuje, da je del izdatkov sektorja država, ki ni povezan s krizo, glede na matematično formulo, zapisano v Zakonu o fiskalnem pravilu, določen previsoko, a bi se ob upoštevanju visoke negotovosti lahko nahajal znotraj območja, ki je še skladen z največjim dovoljenim obsegom izdatkov.